

Лекція 5. Публічна політика декомунізації. Формування цілісного гуманітарного простору

- 1. Гуманітарний простір. Формування єдиного гуманітарного простору як умова забезпечення гуманітарної безпеки**
- 2. Публічна політика декомунізації: сутність, результати.**
- 3. Державна політика національної пам'яті**

- Гуманітарна сфера України: проблеми і шляхи формування : моногр. / за ред. М. Данилишина. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
- Державна політика щодо збереження історичної пам'яті в Україні : зб.док. і матеріалів / упоряд. : Бородін Є. І., Прокопенко Л. Л., Пшеничний Ю. В. Дніпропетровськ: Наук.-ред. центр Дніпропетр. обл. редкол. з підготов. й вид. темат. серії кн. «Реабілітовані історією» : Моноліт, 2011. 479 с.
- Дзоз В. Гуманітарна політика України в контексті суспільної модернізації (соціально-філософський аналіз) : дис. ...д.філос.н. : спец. 09.00.03 "Соціальна філософія та філософія історії" Київ, 2007. 380 с.
- Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 9 квітня 2015 року № 317-VIII, із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 595-VIII від 14.07.2015](#). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/317-19>.
- Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу: Закон України від 21.08.2025 № 4579-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/en/4579-20?lang=uk>
- Деякі питання Українського інституту національної пам'яті: Постанова КМУ від 12 листопада 2014 р. № 684/ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2014-%D0%BF/ed20141112#Text>
- Сичова В.В. Архетипне підґрунтя взаємодії влади й опозиції в процесі реалізації політики декомунізації в Україні. *Публічне урядування. Public management*. 2018. № 4 (14) (червень 2018 (спецвипуск)). С.299 – 314. <https://vadnd.org.ua/app/uploads/2019/03/%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%83%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-4-14%D1%83%D0%BA%D1%80-1-1.pdf>
- Сичова В.В. Взаємодія місцевої влади та територіальної громади в контексті реалізації політики декомунізації в Україні. *Нові нерівності – нові конфлікти: шляхи подолання*: матеріали III Конгресу Соціологічної асоціації України. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С. 181–183.

В.Карлова:

- **Національний гуманітарний простір є середовищем, завдяки якому виробляється та функціонує система ідей, цінностей, ідеалів, міфів, стереотипів, образів, що впливають на свідомість людей, і, таким чином, визначають напрями поступу нації та держави**
- **Цілісність гуманітарного простору виступає заporукою національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності держави.**

Гуманітарний простір як складний духовно-ціннісний комплекс формується взаємодією систем освіти, культури, виховання, науки, засобів масової інформації, у цьому просторі функціонує історична пам'ять, розгортаються різні ідеології, які борються за вплив на суспільну свідомість.

Синоніми терміну «гуманітарний простір»:

- "мовно-культурний простір",
- "інформаційно-культурний простір"

Фахівці Національного інституту стратегічних досліджень:

- **національний інформаційно-культурний простір становить сукупність :**
- **сфер** суспільно-культурної діяльності,
- **засобів** забезпечення культурно-мистецьких і мовних потреб громадян України, що містить сфери мистецької, культурно-просвітницької, культурно-дозвіллевої діяльності (професійної та аматорської), ефірний простір електронних ЗМІ, національний ринок видавничої продукції, ринки інших культурно-мистецьких товарів та послуг, українські ресурси Інтернету, а також суміжні сфери освітньої та наукової діяльності

- **Національний гуманітарний простір є цілісний за умов, якщо в суспільстві існують:**

1) розвинені спільні символічні системи:

- **мова,**
  - **система цінностей,**
  - **національна культурна спадщина,**
- що є комунікативною базою всього суспільства;**

2) інформаційні та культурні потреби суспільства задовольняються повністю чи переважно завдяки національним виробникам культурного продукту та національним каналам (мережам) культурної комунікації;

3) кількість і чисельність груп у суспільстві, які стабільно перебувають поза сферою національних комунікативних каналів і належать до інонаціонального культурного простору, є порівняно невеликими

**У статті 10 Конституції України,
зафіксовано:**

«Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської мови, інших мов національних меншин...

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом».

Указ Президента України № 1241/97 (1997 р.)

«Про День української писемності та мови» :

Установити в Україні День української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в

день вшанування пам'яті

Преподобного Нестора-Літописця

Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII.

Стаття 1. Статус української мови як єдиної державної мови в Україні

1. Єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

2. Статус української мови як єдиної державної мови зумовлений державотворчим самовизначенням української нації.

3. Державний статус української мови є невіддільним елементом конституційного ладу України як унітарної держави.

6. Навмисне спотворення української мови в офіційних документах і текстах, зокрема навмисне застосування її з порушенням вимог українського правопису і стандартів державної мови, а також створення перешкод та обмежень у застосуванні української мови тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом.

7. Статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначені цим Законом.

8. Українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України.

Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у **сферах суспільного життя**, визначених цим Законом, на всій території України.

2. Дія цього Закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів.

3. Порядок застосування кримськотатарської мови та інших мов корінних народів, національних меншин України у відповідних сферах суспільного життя визначається законом щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

24 КАНАЛ

ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ЗАКОН ПРО МОВУ:

Українською мають говорити у:

- Публічному просторі
- Державному і комунальних секторах
- Транспорт, заклади харчування
- Підписах/маркуванні товарів та послуг
- Медичній сфері
- Сфері освіти
- Театральних виставах/дубляжі кіно
- На телебаченні, в інтернеті, друкованих ЗМІ

Чи можна буде видавати ЗМІ іноземними мовами:

>50% українських назв друкованих ЗМІ

За замовчуванням завантажувється **українською мовою**

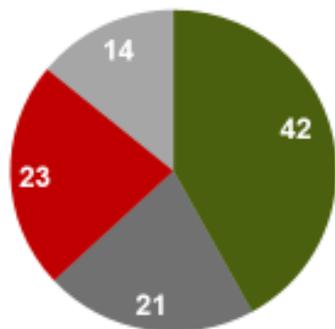
Українська версія за обсягом **не менша ніж іноземна**

Все це — не поширюється на мову:

- Приватного спілкування
- Релігійних обрядів

Ставлення до нового закону про мову

Ставлення до нового закону про мову

- Позитивне
- Нейтральне
- Негативне
- Важко відповісти

Новий закон про мову...

...сприяє розвитку української мови, її використовуватимуть частіше

...не вплине на використання мов в Україні, люди спілкуватимуться тими мовами, якими і спілкувались

...утискає права людей, які спілкуються не українською, а іншими мовами

...є приводом для суперечок і конфліктів

Важко відповісти / не знаю положень цього закону

Вибірка: хвиль 5'19, N=1000

KANTAR

LN11. У травні 2019 року набрав чинності новий закон про мову. Яким є ваше ставлення до цього?
LN12. Навіть наведено деякі судження про новий закон про мову. Оберть судження, з яким ви найбільше згодні.

Kantar TNS online TRACK 2019
Дослідження провадилось ідентично користуючись інтернетом щодо всьєї України
Хвилья 5, травень 2019

■ Регіональні відмінності у ставленні до нового закону про мову:

■ на Заході - позитивно 61%),

■ на Сході - негативно 34%

■ на Півдні – негативно 32%

■ вважають новий закон про мову сприятливим для розвитку української мови на Заході - 55%

■ на Півдні та Сході побоюються щодо утисків прав тих, хто спілкуються не українською мовою (26% та 25% відповідно).

мовний омбудсмен України

Тарас Кремінь
2020-2025

Олена Івановська
з 15 липня 2025 року

- У проголосованому **проекті бюджету на 2020 рік видатки на виконання закону про мову депутати не врахували.**
- З **16.01.2021 р.** претенденти на посади міських голів, міністри, голови адміністрацій, керівники держпідприємств та прокуратур мають скласти іспит з української мови
- Не складатимуть іспиту на знання мови кандидати в депутати.
- Закон визначає, що публічне приниження чи зневажання української мови може стати підставою для притягнення до юридичної відповідальності.

Етапи поширення дії Закону про функціонування української мови як державної на сфері публічного життя (відбулося вже 6 етапів):

- 16 липня 2019 року, коли набрав чинності сам Закон, зміни торкнулися в основному державної та комунальної сфери, освіти, **публічного простору та публічних комунікацій**;
- 16 січня 2020 року - набрали чинності норми Закону, які стосуються **реклами**;
- 16 липня 2020 року - норми закону поширилися на сферу охорони здоров'я, науки, застосування мови в технічній та проєктній документації, листування та звітність юридичних осіб, виконання назв транспортної інфраструктури (аеропортів, портів, вокзалів, станцій, зупинок тощо);
- 16 січня 2021 року - українська мова стала обов'язковою при **обслуговуванні громадян, наданні інформації про товари та послуги**;
- 16 липня 2021 року - Закон поширився на сферу культури, туризму, книговидання і книгорозповсюдження. **Іспит на володіння українською мовою став обов'язковим для посадовців та кандидатів на громадянство**;
- 16 січня 2022 року - газети і журнали в Україні стали виходити українською
- **з 16 липня 2022 року Уповноважений із захисту державної мови зможе накладати стягнення на фізичних осіб за порушення Закону**

Український інститут національної пам'яті (далі - Інститут) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури і який реалізує державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу.

2. Інститут у своїй діяльності керується **Конституцією** та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Деякі питання Українського інституту національної пам'яті: Постанова КМУ від 12 листопада 2014 р. № 684

Володимир В'ятрович
берез.2014-верес.2019

■ Український інститут національної пам'яті (далі - Інститут) є центральним органом виконавчої влади **із спеціальним статусом**, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національної пам'яті Українського народу.

■ Основними завданнями Інституту є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері національної пам'яті Українського народу. Координацію роботи Інституту забезпечує Прем'єр-міністр України.

Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу: Закон України від 21.08.2025 № 4579-IX

Олександр Алфьоров
з 07.06 2025 р. - дотепер

Ототожнення комуністичного та нацистського режимів

- у Законі України від 09.04.2015 №317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

**П.Порошенко,
Президент України
(2014-2019 рр.)**

Володимир В'ятрович

Закон "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки"

засуджуємо комуністичний та нацистський режими, забороняємо їх пропаганду

Політика декомунізації: сутність, результати. Формування єдиного гуманітарного простору як умова забезпечення гуманітарної безпеки

Закон "Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років"

відкриваємо архіви про злочини комунізму та масові порушення прав людини

1. **відкритий доступ** — відкриваються всі архіви радянських репресивних органів
2. **минуле онлайн** — встановлюється обов'язок оцифрування документів задля їх збереження та удоступнення
3. **єдиний архів** — формується єдиний архів репресивних органів, незалежний від політичної волі силовиків.
4. **європейський принцип доступу** — закон обмежує доступ до інформації, а не до документа.
5. **зняття самоцензури** — відповідальність за поширення інформації несе особа, а не архівіст
6. **декомунізація спецслужб та міліції** — сучасні правоохоронці та спеціальні служби бути пов'язаними з радянськими органами

Закон "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки"

засуджуємо комуністичний та нацистський режими, забороняємо їх пропаганду

1. **засудити тоталітарні режими** — визнання Україною злочинними комуністичного та нацистського режимів, жертвами яких стали мільйони наших співвітчизників
2. **стоп пропаганді** — запровадження відповідальності за пропаганду комуністичного та нацистського режимів та публічне використання їх символіки.
3. **очищення мапи країни** — встановлення процедури та строків перейменування об'єктів, які носять "комуністичні" назви (перереєстрація документів для громадян безкоштовна). З вулиць наших міст заберуть символи та пам'ятники, які возвеличують функціонерів тоталітарного режиму.
4. **справедливість, а не помста** — розслідування злочинів геноциду, злочинів проти людяності та людяності, військових злочинів, здійснених представниками тоталітарних режимів.
5. **вшанування пам'яті** — встановлення Дня пам'яті жертв комуністичного та нацистського тоталітарних режимів 23 серпня, коли сталінський СРСР та гітлерівський Третій Райх уклали угоду, яка розпочала Другу світову війну.

Закон "Про увічнення перемоги над нацизмом в Другій світовій війні 1939-1945"

повертаємо народу справжню пам'ять про роки війни і позбавляємося радянського кліше

1. **Друга світова війна** — закріплення офіційного використання загальносвітового терміну «Друга світова війна 1939-1945 рр.»
2. **День пам'яті та примирення** — запровадження Дня пам'яті та примирення — 8 травня, з метою увічнення пам'яті усіх жертв Другої світової війни.
3. **День перемоги над нацизмом** — визначення 9 травня як державного свята — Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 рр.
4. **символіка пам'яті** — скасування використання радянської символіки під час вшанування пам'яті полеглих та увічнення перемоги над нацизмом.

Закон "Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті"

віддаємо шану борцям за свободу України повертаємо моральний борг

1. **оцінка російської агресії** — визнається факт агресії Радянської Росії проти України, окупація та анексія Радянською Росією території України
2. **право на свободу** — боротьба за незалежність України визнається правомірною, вказуються організації та структури, учасники визвольного руху
3. **відновлення незалежності** — законодавчо визначається, що у 1991 році відбулося відновлення незалежності України, спадкоємиці проголошеної у 1918 році Української Народної Республіки
4. **військова традиція** — визнаються нагороди та військові звання, які протягом 1917-1991 років присвоювалися українськими державними утвореннями учасникам визвольного руху

**Закон України
«Про засудження комуністичного
та націонал-соціалістичного
нацистського) тоталітарного
режимів та заборону пропаганди
їхньої символіки»**

- здійснення демонтажу пам'ятників,
пам'ятних знаків;**
- **перейменування населених пунктів
та районів назви яких містять
символіку комуністичного
тоталітарного режиму**

міста і села, назви яких пов'язані з комуністичним тоталітарним режимом

ОТРИМАЮТЬ НОВІ НАЗВИ*

908**
населених пункти

81 міст/містечок
827 сіл/селищ

* Відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

** станом на 14.08.2015

І сміх, і гріх, і топоніміка...

ТОП-10 безглузкого совка у назвах

- Шлях Незаможника
- Політвідділовець
- Пам'ять Ілліча
- Мопрівське*
- Червона Трибунівка
- Профінтерн
- Реводарівка
- Здобуток Жовтня
- Право Жовтня
- Лікнеп

* Назва походить від МОПР (Міжнародна організація допомоги Борцям революції) – комуністична благодійна організація, створена Комінтерном 1922 р.).

Український інститут демократії та реформ

ПЕРЕЛІК

об'єктів топоніміки м. Харкова, перейменовані відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

Адміністративні райони міста Харкова

	Поточне найменування	Нове найменування
1.	Жовтневий	Новобаварський
2.	Комінтернівський	Слобідський
3.	Фрунзєвський	Немишлянський
4.	Червонозаводський	Основ'янський

Станції Харківського метрополітену

	Поточне найменування	Нове найменування
1.	«Маршала Жукова»	«Палац Спорту»
2.	«Метробудівників ім. Г.І. Ващенка»	«Метробудівників»
3.	«Площа Повстання»	«Захисників України»

2

4.	«Пролетарська»	«Індустріальна»
5.	«Радянської армії»	«Армійська»

Парки м. Харкова

	Поточне найменування	Адміністративний район	Нове найменування
1.	Жовтневий гідропарк	Жовтневий	Улянський гідропарк

НОВІ НАЗВИ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

* Прийняті станом на 20.05.2016 Верховною Радою України відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

Український
інститут
національної
пам'яті

Кузнецовськ
Вараш

Щоре
Сновськ

Свердловськ Петровське
Довжанськ Петрово-Красносілля

Стаханов Краснодон
Кадіївка Сорокине

Вахрушеве Красний-Алч
Боково-Хрустальне Хрустальний

Комсомольськ
Горішні Плавні
Червонозаводське
Заводське

Кіровськ
Голубівка
Артемівськ
Кипуче

Ульяновка
Благовіщенське

Дніпродзержинськ
Кам'янське
Дніпропетровськ
Дніпро

Артемівськ
Бахмут

Орджонікідзе
Покров

Артемове
Залізне

Котовськ
Подільськ

Дзержинськ
Торецьк

Димитров
Мирноград

Іллічівськ
Чорноморськ

Цюрупинськ
Олешки

Красний-Лиман
Лиман

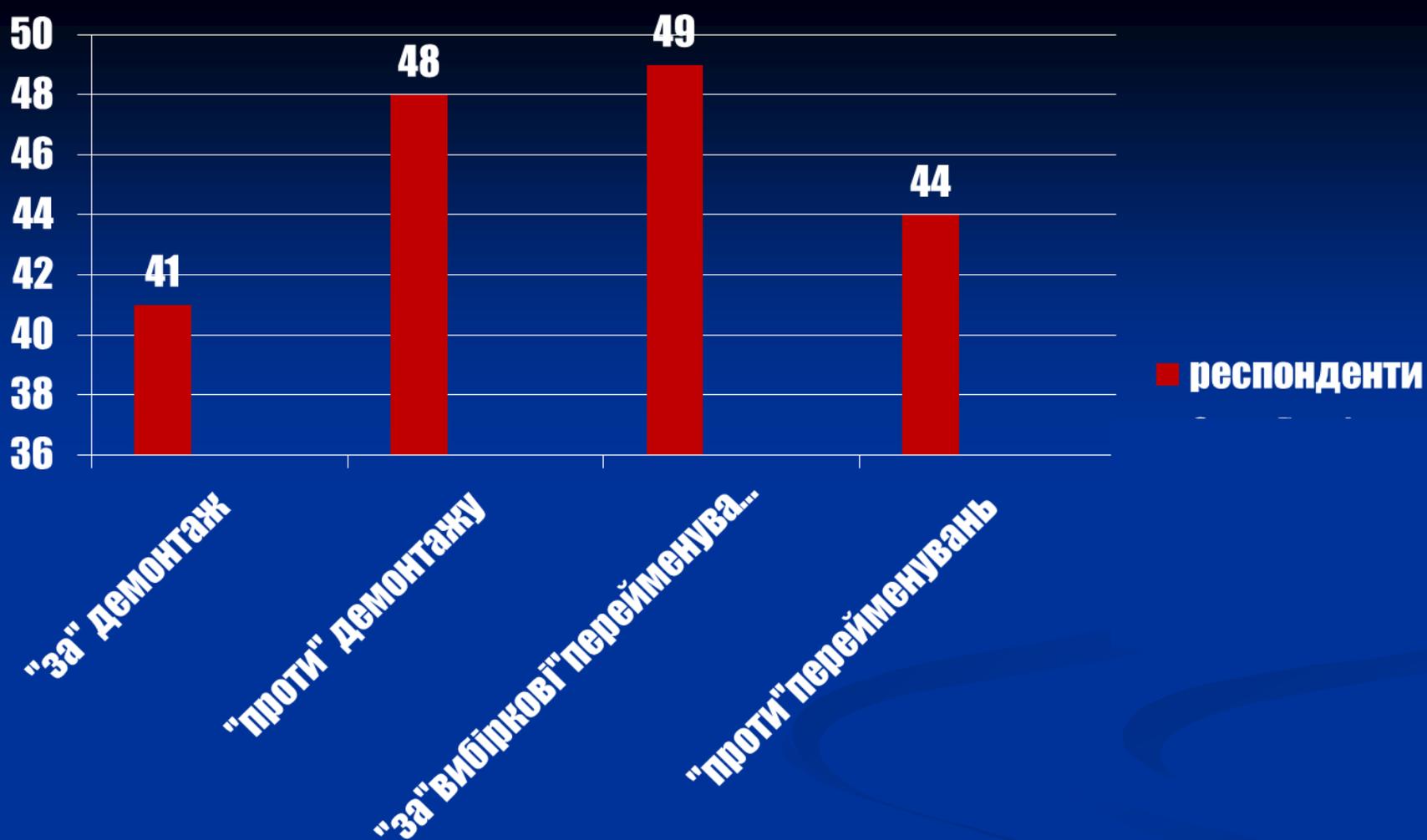
Кіровське
Хрестівка

Красноармійськ Комсомольське
Покровськ Кальміуське

Красноперекопськ
Яни Капу

Торез
Чистякове

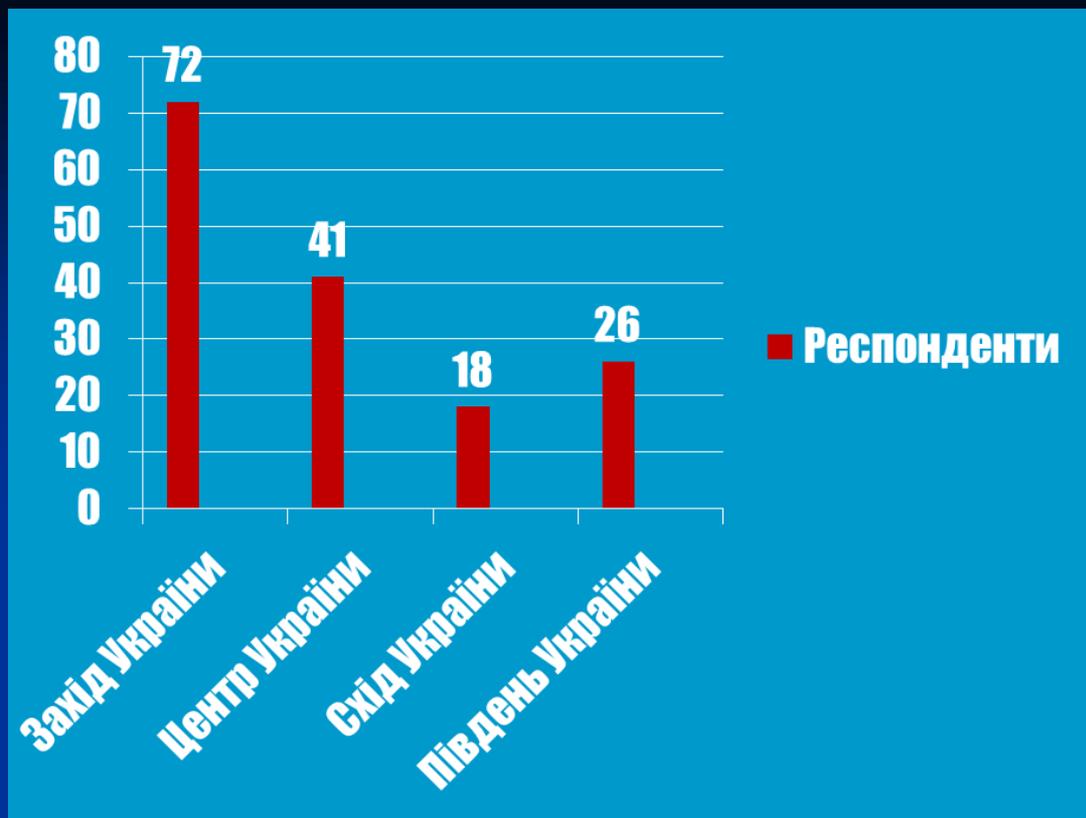
Юнокомунарівськ
Бунге

За результатами дослідження соціологічної групи «Рейтинг»
Ставлення до декомунізації (у%) у листопаді 2016:
57% опитаних швидше не підтримували,
35% підтримували

Ставлення до декомунізації
по регіонах України
(підтримка у%) у листопаді 2016

За результатами
дослідження
Соціологічної групи
«Рейтинг»

Фонд «Демократичні ініціативи»
У 2022 р. Політика перейменування найбільше підтримується на заході (79%) і в центрі України (56%), трохи менше на сході (44%) і ще менше на півдні (27%).
З тим, що «здоровий націоналізм» необхідний, згодні 67% респондентів, а 12% не погоджуються.
до постаті Степана Бандери скоріше позитивно поставилися 49,6%, а скоріше негативно лише 11,1%.

КОМСОМОЛЬСЬК
VS
ГОРІШНІ ПЛАВНІ

Володимир Віатрович
Директор Інституту національної пам'яті

ДЕКОМУНІЗАЦІЯ: ПІДСУМКИ 2016 РОКУ

Позбулися тоталітарних назв

32 міста, 955 селищ, смт та сіл, 25 районів

51 493* вулиці, площі, сквери тощо,
в публічному просторі України

вже немає 2389* пам'ятників
і пам'ятних знаків
тоталітарним вождям
в тому числі — демонтовано

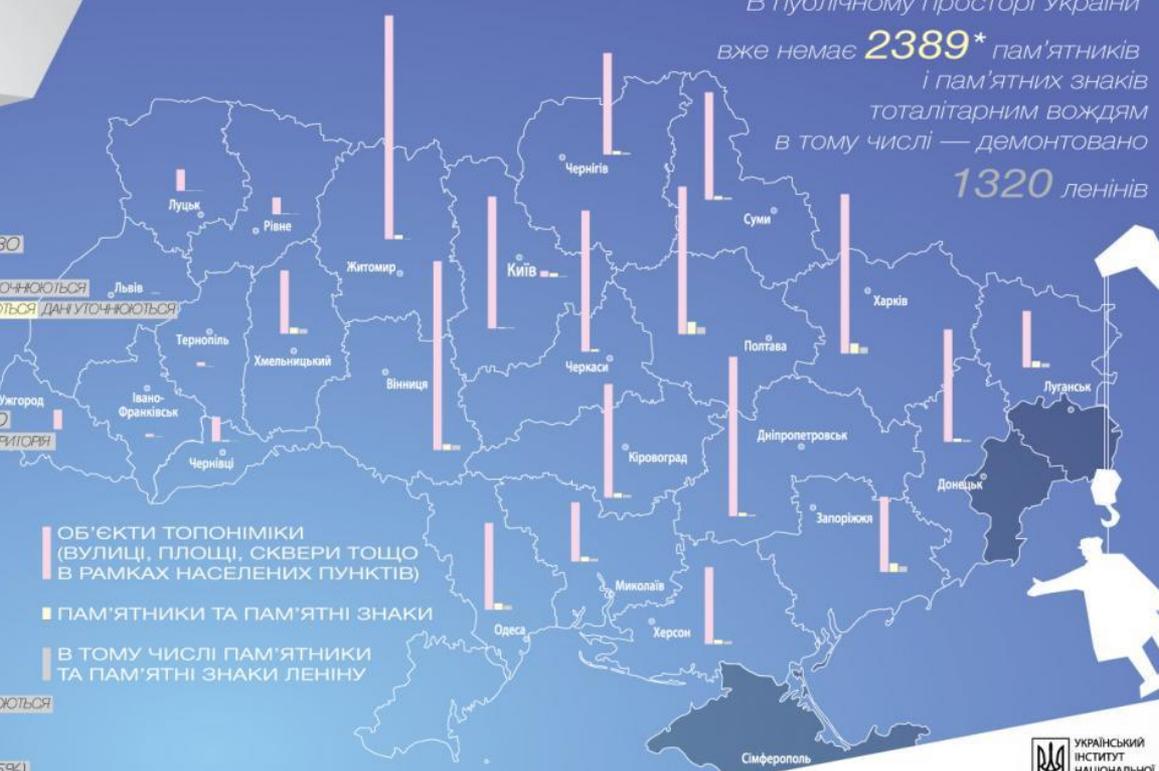
1320 лєнінів

Вінницька	4882	145	124
Волинська	597	44	
Дніпропетровська	4122	85	30
Донецька	2904	76	43
Житомирська	2999	97	ДАН УТОЧНЮЮТЬСЯ
Закарпатська	501	ДАН УТОЧНЮЮТЬСЯ	ДАН УТОЧНЮЮТЬСЯ
Запорізька	1937	216	140
Івано-Франківська	76	40	
Київ	148	88	14
Київська	3411	26	17
Кіровоградська	2929	109	60
АР Крим	тимчасово окупована територія		
Луганська	1456	153	105
Львівська	9	70	
Миколаївська	1528	115	71
Одеська	2244	163	108
Полтавська	3815	312	174
Рівненська	435	91	
Сумська	2776	86	54
Тернопільська	98	20	
Харківська	4116	256	155
Херсонська	1628	153	113
Хмельницька	1984	104	64
Черкаська	3646	59	ДАН УТОЧНЮЮТЬСЯ
Чернівецька	635	32	1
Чернігівська	2623	88	42
Разом	51493	2389	1320 (55%)

■ ОБ'ЄКТИ ТОПОНІМІКИ
(ВУЛИЦІ, ПЛОЩІ, СКВЕРИ ТОЩО
В РАМКАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ)

■ ПAM'ЯТНИКИ ТА ПAM'ЯТНІ ЗНАКИ

■ В ТОМУ ЧИСЛІ ПAM'ЯТНИКИ
ТА ПAM'ЯТНІ ЗНАКИ ЛЕНІНУ

* За даними обласних державних адміністрацій станом на грудень 2016 року

- На першому етапі декомунізації представники парламентської опозиції «Опозиційний блок» виступали з протестними заявами проти політики влади (19.05.2015 р.).
- Після офіційного завершення декомунізації «Опозиційний блок» виступив із офіційною заявою (від 11.04.2017 р.),
- 46 народних депутатів подали подання (травень 2017 р.) до Конституційного Суду щодо визнання неконституційним закону про декомунізацію.

- Харківська міська рада 11 травня 2022, перейменувала три вулиці та один з дев'яти адміністративних районів міста
- Білгородське шосе стало Харківським, а Білгородський узвіз – вулицею Героїв Рятувальників.
- Окрім перейменування району (найбільший район міста – Московський – став Салтівським)

**14.10.2022 р.
у Кропивницькому
декомунізовано радянський
пам'ятник**

- 3 2022 року на Житомирщині триває масштабна деколонізація та дерусифікація топонімів, у межах якої перейменовано понад 300 вулиць та провулків

- **У Житомирі**

- Пушкінська перейменована на вулицю Творчу.
- Гагаріна перейменована на вулицю Юрія Вороного.
- Парк Гагаріна перейменовано на Шодуарівський парк.
- Вулиця Льва Толстого змінена на Володимира Гнатюка.
- Вулиця Чехова перейменована на Григорія Сковороди.
- Вулиця Лермонтовська стала Шляхетною

- **На Житомирщині в 37 громадах**

- перейменовують 348 вулиць та провулків. Розпорядження "Про деколонізацію топонімії" 25 липня 2024 року підписав в.о. керівника Житомирської ОВА Юрій Денисовець

На вул. **Вербова**

- Декомунізація та дерусифікація:
- До складу експертної ради з декомунізації та дерусифікації при Міністерстві культури та інформаційної політики запросили відомих фахівців у низці сфер, список буде оприлюднений найближчим часом.
- <https://www.ukrinform.ua/tag-dekomunizacia>

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вшанування пам'яті співвітчизників, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації» (11.02.2026)
- Законодавче закріплення щоденної загальнонаціональної хвилини мовчання о 9:00, під час якої вшановуватимуть військовослужбовців, добровольців, медичних працівників, рятувальників, журналістів, волонтерів та мирних жителів, що загинули через війну.
- Інформування про її початок і завершення забезпечуватимуть місцеві органи державної влади та органи місцевого самоврядування

■ Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу: Закон України від 21.08.2025 № 4579-IX

- **Державна політика національної пам'яті Українського народу** - напрям державної політики, спрямований на створення правових, організаційних, економічних умов і гарантій відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу, дослідження та популяризацію історії України
- **Український інститут національної пам'яті** - центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національної пам'яті Українського народу, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України
- **Комеморативний захід** - захід, що організовується органами державної влади, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями, їх посадовими особами, іншими особами або суб'єктами, метою якого є вшанування історичних подій та/або осіб
- **Рашизм** - різновид тоталітарної ідеології та практик, які лежать в основі російського нацистського тоталітарного режиму, сформованого у державі-агресорі, та ґрунтуються на традиціях російського шовінізму й імперіалізму, практиках комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

- **Метою політики національної пам'яті** є формування спільного розуміння минулого шляхом відновлення та збереження національної пам'яті, підтримки досліджень з історії України та її популяризації для зміцнення єдності Українського народу.
- **2. Політика національної пам'яті є складовою основою національної безпеки України,** важливим чинником формування суспільного імунітету проти порушень прав людини.

- Після набрання чинності Законом України "Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу" демонтаж (вилучення з публічного простору) пам'ятників, пам'ятних знаків, що містять символіку російської імперської політики, їх окремих елементів здійснюється в порядку, визначеному абзацами першим - шостим цього пункту

■ національна ідентичність - стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, географічним та етносоціальним походженням, історичною пам'яттю, комплексом духовно-культурних цінностей, зокрема українською мовою і народними традиціями;